

страховою компанією та покращити доступ до кредитних ресурсів. Сільськогосподарське виробництво є одним із найбільш ризикованих видів підприємницької діяльності. Однак ринок страхування у сільському господарстві в Україні нині розвинутий слабо і працює не зовсім ефективно.

Таблиця 1

Загальні показники діяльності ринку
сільськогосподарського страхування України за 2012 – 2017 рр.

Показник	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Кількість договорів	1 936	1 722	1 392	1 062	793	957
Застрахована площа, тис. га	727	869	732	689	700	657
Сума премії млн грн	130,4	135,4	72,8	77,7	157,0	204,4
Страхова сума млн. грн	н/д	н/д	3 055	3 969	6 240	5 913
Субсидія, млн грн	0,086	0	0	0	0	0
Рівень виплат, %	41,0	9,7	7,6	12,9	44,2	3,7
Середня ставка премії, %	3,8	3,1	2,4	2,0	2,5	3,5

Джерело: [4]

Господарства мають змогу вибрати обов'язкову чи добровільну форму страхування сільськогосподарського майна. Але ряд науковців вважають, що страхування має бути добровільним. Має надаватись і підтримка у страхуванні ризиків сільськогосподарського виробництва з боку держави. Взагалі, обов'язкове страхування врожаю сільськогосподарських культур, як спосіб організації державної підтримки не є ефективним, оскільки державні кошти використовуються не там де в цьому є реальна потреба та зацікавленість обох сторін страхового процесу, а за принципом масового охоплення виробників страхуванням. Як наслідок, коштів буде витрачено більше, а ефект від такого заходу буде меншим.

Щодо стимулювання сільськогосподарських виробників до страхування ризиків їхнього виробництва, то примусовий характер страхування матиме скоріше зворотній ефект: замість формування розуміння необхідності страхування, він сприятиме наростанню невдоволенню виробників, які сприйматимуть його як додатковий податок і обмеження їхнього права вибору. Частково страхові платежі по обов'язковому страхуванню врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень компенсуються за рахунок Державного бюджету України у розмірі не менше 50 відсотків витрат, понесених сільськогосподарськими підприємствами.

Список літератури

1. Гутко Л. М. Державне регулювання ринку страхування сільськогосподарської продукції в Україні. *Облік і фінанси АПК*. 2016. № 1. С. 40.
2. Дробот В., Куць А. В селе приживается страхование. *Финансовые услуги*. 2015. № 1-2. С. 62 – 64.
3. Зуб Г., Гудзь О. Державна політика щодо розвитку страхування сільськогосподарських. *Облік і фінанси АПК*. 2016. № 6. С. 83 – 88.
4. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. URL: <http://forinsurer.com>.
5. Про страхування: Закон України від 04.10 2001 № 2745-III (із змінами і доповненнями).

UDC 369.5

Petrushka O. V.

Ph.D. in Economics,

Associate Professor of Department of Finance named after S.I. Yuriy,
Ternopil National Economic University

Shuliuk B. S.

Ph.D. in Economics,

Associate Professor of Department of Finance named after S. I. Yuriy,
Ternopil National Economic University

**ACCUMULATED PENSION INSURANCE:
FEATURES OF IMPLEMENTATION IN UKRAINE**

The global experience in the formation and development of funded retirement benefits has been around for several decades. Particular attention was paid to the development of corporate

retirement programs in the world at the end of the twentieth century. This was primarily due to the fact that the deep economic crisis led to a sharp increase in the mandatory pension insurance system deficit. The aging of the population, the high level of unemployment and the increase in the period of study of young people, which delayed the inclusion of the last category in the ranks of the working population - these are the factors that have become the crucial factors for reducing the number of able-bodied population and, accordingly, the number of payers of insurance premiums. Therefore, governments in most developed countries have taken measures to ease the financial burden on the compulsory pension system by creating funded pension systems.

Corporate pension insurance is one of the elements of personnel management and is intended to ensure that part of the pre-retirement earnings of an employee who is not able to compensate for the compulsory social insurance system. In such circumstances, the role of the future pensioner in forming pension rights and addressing the issue of ensuring a sufficient level of old-age income through active use of pension programs is increasing.

Foreign experience in the development of funded pension insurance testifies to the existence of both general and individual instruments for stimulating the participation of the population in this type of pension provision. General factors include the economic and social policy of the state, as well as the peculiarities of its historical development and cultural traditions and customs. As to individual incentive instruments, it should be noted that they are completely dependent on the national peculiarities of the functioning of financial institutions in the general financial system of a country. All of the above factors influence the choice of the form of voluntary funded pension insurance.

In our opinion, the most common instruments for stimulating the participation of funded workers 'and employers' pension schemes are: the existence of a clear legal framework for regulating voluntary pension insurance; the use of mandatory pension schemes with automatic registration of all participants; the application of preferential taxation for participants of funded pension programs; implementation of financial literacy programs at the state level [1, p. 29 – 30]; successful functioning of the capital market; availability of a system of guarantee and protection of savings in individual retirement accounts; information support and awareness raising work on investing participants' retirement savings.

The main purpose of corporate pension programs is the interest of business entities in increasing the productivity of employees and depending on the size of the corporate pension on the productivity. With the provision of a solidarity pension system at the level of not less than 40 % of pre-retirement earnings, and more often at the level of 50 – 60 %, the cumulative pension systems increase the compensation percentage by another 10 – 20 % [2, p. 18].

As the experience of foreign countries shows, the implementation of quasi-voluntary (mandatory) corporate pension programs should be implemented at the national level and include typical voluntary pension programs using the basic types of standard pension schemes and the pension savings management algorithm. A prerequisite for the introduction of voluntary retirement programs is their clear definition, unification and accessibility for the end consumer. In addition, it is necessary to create such an online information resource that would provide an explanation of the proposed pension programs, provide information and analytical data on the implementation of pension insurance and investment risk assessment for participants within the chosen pension scheme.

Based on the results of the analysis of the world experience in the development of funded pension insurance, it is recommended to take into account the following peculiarities in the domestic practice of the use of incentives for the participants of voluntary pension programs. First, the development of non-state pension insurance in domestic practice through the legislative consolidation of the employer's obligations to implement a system of corporate pension programs, since in combination with state subsidies abroad they provide the maximum coverage of working-age citizens with voluntary retirement pensions. In the process of implementation of quasi-voluntary corporate pension schemes, it is necessary to provide for automatic registration of all employees and the possibility of withdrawal from insurance programs in the statutory period, as well as a gradual increase in the contribution rate for all categories of employees. In addition, the involvement of citizens in the system of funded pension insurance is facilitated by the application of typical and consumer-friendly pension programs and their legislative fixing.

It should be noted that the development of voluntary pension insurance in Ukraine should be carried out in parallel with the solution of problems of development of stable economic situation, public confidence in financial institutions that will serve individual retirement accounts, preservation of pension savings and their guarantee at the state level, encouraging employers to participate in pensions insurance, growth of real incomes of the population for the possibility of making pension savings.

References

1. Shibaev S. R., Shadrina Y. A. Foreign experience in improving financial literacy of the population. *Finance and credit*. 2015. № 24. P. 27 – 31.
2. Anikeeva L. V. Corporate pension insurance as an element of personnel management. *Management*. 2017. № 3 (17). P. 17 – 20.

УДК 336.14.025.12

Польова О. Л.

д. е. н., доцент,

доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Вінницький національний аграрний університет

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Фінансова політика являє собою сукупність державних заходів, спрямованих на мобілізацію фінансових ресурсів, їх розподіл і використання для виконання державою функцій.

Зміст фінансової політики включає такі найважливіші ланки:

- формування науково-обґрунтованих концепцій розвитку фінансів, які діють на основі економічних законів, всебічного аналізу стану розвитку держави, перспектив розвитку продуктивних сил та потреб населення;
- визначення основних напрямків використання фінансів на перспективу та поточний період; при цьому виходять із задач досягнення поставлених цілей, передбачених економічною політикою, враховуються міжнародні чинники, можливості зростання фінансових ресурсів;
- здійснення практичних дій, спрямованих на досягнення поставлених цілей.

Основа фінансової політики складає бюджетна політика, яка насамперед пов'язана із формуванням державного і місцевого бюджетів, цільових загальнодержавних та місцевих позабюджетних фондів. На жаль, проведенню ефективної політики значною мірою шкодить непослідовність у реформуванні податкової системи, її нестабільність [3].

При розробці фінансової політики необхідно враховувати внутрішню та міжнародну ситуацію реального сектора економіки та фінансові можливості держави.

Провідні економісти виділяють три види фінансової політики держави: політика економічного зростання; політика стабілізації; політика обмеження ділової активності.

Під політикою економічного зростання, розуміють систему фінансових заходів, спрямованих на збільшення обсягів валового національного продукту і підвищення рівня зайнятості. Дана стимулююча фінансова політика включає в себе зростання державних витрат і зниження податкового тягаря.

Якщо ж уряд використовує заходи фіскальної політики і політики державних витрат, намагаючись утримати обсяг випуску продукції на його типовому для даної країни рівні і підтримати стабільність цін, то вважається, що держава проводить політику стабілізації.

Політика обмеження ділової активності спрямована на зменшення реального обсягу ВВП у порівнянні з його потенційним рівнем і застосовується урядом в період підйому або спаду з метою уникнути кризи перевиробництва і інфляції, що виникає разом з надлишковим попитом. Стримуюча політика має на увазі зменшення урядових витрат і збільшення податків.

Отже, фінансова політика повинна орієнтуватися на позитивне сальдо бюджету, якщо перед економікою стоїть завдання контролю над інфляцією.